

EPIŠTOLA

(sv.) Pavla apoštola

K K O L O S E N S K Ý M .

V epištole této, k listu Efezským psanému mimo jiné velmi podobné, **dvoje věci**, kromě přístupu a závěrky se zdržují:

I. Přináležející k učení, a tu apoštol:

1. **Summu učení toho čistého předkládá**, totiž o

Kristově osobě dvoje přirození mající,
Úřadu jeho. Kap. 1. od verše 12. až do verše 23.

2. **K stálosti** při tom učení slouží a zvláště:

Evanjelium zvelebováním,
Apoštolství svého dokazováním. Kap. 1. od verše 23. až do
verše 4. Kap. 2.

3. **Učení tomu odporné smítá**, kteréž pošlo z částky:

Z pohanstva neb rozumu těla,
Z židovstva neb z figur Zákona. Kap. 2. od verše 4. až do konce
té kapitoly.

II. K životu šlechetnému příslušející; tu pak apoštol před oči staví povinnosti:

1. **Ke všem křesťanům** se vztahující, jimž k tomu slouží:

Aby starého člověka i s jeho ovocem z sebe skládali.
V nového člověka neb ctnosti svaté, jichž nemalo tu vyčítá,
se oblačeli. Kap. 3. až do verše 18. Item kap. 4. od verše
druhého až do sedmého.

2. **K některým osobám** obzvláště příslušející, totiž k

Manželkám a manželům,
Dítkám a rodičům.
Čeládkám a hospodářům. Kap. 3. od verše osmnáctého až do
verše kapitoly čtvrté prvního.

Má kapitoly 4.

I. EP. S. PAVLA K KOLOSENSKÝM.

DÍKŮČINĚNÍ. I. *Podpis a nápis epistolý této, v němž apoštol:* 1. Původ svého apoštolství pro vzdělání k sobě dověrnosti předkládá. 2. Timotea pro posloužení Kolosenským k přijetí svého učení k sobě připojuje. 3. Kolosenské podlé toho, že posvěcení v Kristu došli a v rodu novém prospívali, svatými nazývá. 4. Týmž Kolosenským pokojného svědomí žádá. — II. *Přístup k této epistole učiněný, v němž apoštol Kolosenským (aby je sobě jal) lásku svou před oči stává, kterouž k nim pronášel:* *Jedno:* Díkůčiněním z milosti jim již učiněné, a tu vypravuje: 1. Komu děkoval? 2. Kdy? 3. Jak? v. 3. 4. *Zač? Z obdaření jich:* 1. Věrou pravou. 2. Láskou horlivou. 3. Nadějí svatou. 4. Evanjelium svatým, kteréž apoštol zveličuje ukazováním toho: Že ono jest slovo pravdy; že velikou moc v srdcích lidských provodí; že skrze věrného služebníka Kolosenským kázáno bylo. *Druhé:* Modlitbou za ně obětovanou, a tu ukazuje: 1. Kdy se a s kým za ně modlil? 2. Které věci jsou ty, jichž jim žádal? 1: Aby hojněji vůli Boží skrze víru znali. 2: Ji udatněji činili: 1. V šlechetném obcování a povinností k Bohu i k bližním konání.

KAPITOLA I.

Apoštol pozdraviv Kolosenských 3. a víru i lásku jejich schváliv, 9. čeho jim žádá na Pánu Bohu, 15. široce s divným Krista Pána oslavováním vypravuje, 21. aby ti bratři jasněji na to patřili, k jakým sou a jak velikým věcem přivedeni.

P

avel, apoštol Ježíše Krista ¹skrze vůli Boží a Timoteus, 2. Těm, kteříž jsou v městě Kolossis, svatým a věrným bratrům v Kristu Ježíši. Milost² vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

3. *Díky činíme Bohu a Otci Pána našeho Jezukrista, vždycky za vás modléce se;

Filip. 1, 3.

4. Slyšavše³ o víře vaší v Kristu Ježíši⁴ a o lásce ke všechněm svatým;

5. Pro naději⁵ složenou vám v nebesích, o níž ste prvé slyšeli v slovu pravdy, jenž jest evanjelium;

6. Kteréž jest přišlo k vám, jako i na všecken svět⁶, a ⁷ovoce nese, jako i u vás od toho dne, v kterémž ste slyšeli a poznali milost Boží v pravdě.

7. Jakož ste se i naučili od *Epafrý, milého spoluslužebníka našeho, kterýž jest věrný⁸ k vám služebník Kristův; *Níž 4, 12.*

8. Kterýž také oznámil nám lásku vaši v duchu⁹.

9. Protož i my¹⁰ od toho dne, jakž sme to uslyšeli, nepřestá-²⁴te. *Ne dle váme *modliti se za vás a žádati, abyšte naplnění byli známostí vůle jeho¹¹, ve vši moudrosti a ¹²rozumnosti duchovní¹³.* *Filip. 1, 9. so. Trojici.*

10. Abyšte chodili hodně Pánu ¹⁴ke vši jeho líbeznosti, *v každém skutku dobrém, ovoce vydávajíce † a rostouce v známosti Boží;

*Efez. 2, 10. †Efez. 4, 15.

1) z vůle. Viz Efez. 1, 1. 2) viz Řím. 1, 7. 2 Kor. 1, 2. 3) t. od Epafrá. 4) t. založené, odpočívající a všechno dobré beroucí. 5) t. pro odplatu věčného života, jehož z milosti Boží v naději očekáváte. Podobně se nazývá nadějí ta věc, již se nadějeme. Řím. 8, 24. Efez. 1, 18. Tit. 2, 13. 6) t. velmi daleko se rozešlo netoliko mezi Židy, ale i mezi pohany. Pod. Řím. 15, 19. 7) roste a rozmáhá

se. 8) váš. 9) t. kteréž z Ducha svatého svůj původ má a z pravého srdce pronášána bývá. 1 Jan 3, 18. Podobně o jiné však věci Efez. 6, 18. 10) t. já Pavel a Timoteus, kteříž sme tuto epistolu psali. Výš v. 1. 11) t. Boží; to jest abyšte u víře utvrzení a rozmnožení přijali. 12) opatrnosti. 13) t. na tomť pravá moudrost z Ducha svatého původ mající a spasitelná záleží, abyšte právě

EPIŠTOLA S. PAVLA

I.

KRÁLOVSTVÍ KRISTOVO. 2. V stálosti v protivenstvích, a tu vypravuje: Odkud ta stálost původ má a jaké ovoce nese? — III. O příčinách původních spasení našeho, a ty jsou: *Jedno*: Otec nebeský, kterýž: 1. Na Kristově zásluze přestati aložil, níž v. 19. 2. Skrze Ducha svého k světlu pravému, Kristu Ježíši, a jeho evangelium nás přivedl. 3. Z moci ďáblovy a z přirozené slepoty nás vysvobodil. 4. Království Kristova, to jest církve i věčného života, dědice z nás učinil. *Druhé*: Kristus Pán, kterýž nás vykoupil, a tu apoštol pro ukázaní dostatečnosti jeho k vykoupení našemu vypisuje: 1. Osobu jeho Božskou, skrze níž se nám Bůh Otec zjevil. 2. Věčnost. 3. Skutky veliké, kteréž konal a koná: 1: Veřejně při všem stvoření. 2: Obzvláště při své církvi, kterouž: 1. Jako hlava její řídí, ochraňuje a dary potřebnými daruje. 2. K slavnému vzkříšení, jehož svým

11. Všelickou mocí zmocnění jsouce podlé ¹⁵ síly slávy jeho ke vši trpělivosti a ¹⁶ dobrotivosti s radostí¹⁷;

12. Díky činíce ¹⁸ Otcí, kterýž hodné nás učinil¹⁹ účastnosti losu svatých v světle²⁰;

13. *Kterýž vytrhl nás z moci ²¹ temnosti a přenesl do království²² milého²³ Syna svého; 1 Petr 2, 9.

14. V němžto máme vykoupení skrze krev jeho, totiž odpuštění hříchů.

15. *Kterýž jest obraz Boha neviditedlného²⁴ a prvorozený všeho stvoření²⁵. 2 Kor. 4, 4.

16. *Nebo ²⁶ skrze něho stvořeny sou všechny věci, kteréž jsou na nebi i na zemi, viditedlné i neviditedlné; buďto trůnové neb panstva, buďto knížatstva²⁷ neb mocnosti, všechno skrze něho a ²⁸ pro něho stvořeno jest; Jan 1, 3.

17. A on jest přede vším a všechno ²⁹ jím stojí.

18. *A onť jest hlava těla církve, kterýž jest počátek a ³⁰ prvorozený z mrtvých, aby tak on ³¹ ve všem prvotnost držel;

Efez. 4, 15.

Boha (Jer. 9, 24.) a vůli jeho svatou znali i skutečně s zapíráním sebe činili. Deut. 4, 6. Pod. Efez. 1, 8. 14) t. tak živi byli, jakž by se Pánu Bohu líbilo. Efez. 4, 1. 15) slavné síly, t. moci Ducha svatého, kterýž jest slavná Boží síla a svou slávu posilňováním nás mdlých zjevuje. 16) tichosti, dlouhočkáání. 17) t. abyšte mohli všechno pro jméno Kristovo ne nějak bezděk a s reptáním ale s dobrou myslí snášeti, to sobě předkládajíce, také jemu v slávě podobní budete. Řím. 8, 29. Také předešli svatí činili, že s dobrou myslí protivenství podnikali (Skut. 5, 41.), i na rozchvátání svých statků se dívali. Žid. 10, 34. 18) Jiní: Bohu a Otcí. 19) t. skrze Ducha svatého znovu zplodil. Nebo ačkoli tuto v vypisování příčin původních spasení našeho zjevné zmínky o Duchu svatém apoštol nečiní, avšak Duch svatý, bez jehož znovu-zplozování spasení býti nemůžeme (Jan 3, 5), nikoli odtud jakožto třetí příčina původní věčného života, odlučován býti nemá. Pod. 2 Kor. 3, 5. 20) t. ve všem tom, což jest nám v Kristu, pravém světle (Jan 8, 12.) a v jeho evangelium, kteréž věřící osvěcuje, do-

brého složeno, a tak v království nebeském, kteréž se v Písmích svatých světlém nazývá (1 Tim. 6, 16.), jako na odpor zatracení věčné tmou se jmenuje. Mat. 8, 12. 21) tmy: t. z moci ďáblovy a hrozně slepoty. 22) t. hned zde do církve, kdežto tvář Boží veselou spatřující, již té radostí, o níž ucho neslychalo, okoušíme (1 Kor. 2, 9.) a v jisté naději toho čekáme, že po smrti (Jan 5, 24.) a ovšem po vzkříšení do života věčného přenesení budeme; podlé čehož jako by se to již tělesně stalo, že jsme v Kristu na nebi posazeni, věříme. Efez. 2, 6. 23) Ř. milování; t. jehož Otec nebeský velice (Mat. 3, 17. Item 17, 5.) a pro něho i nás miluje. Efez. 1, 6. 24) t. podlé toho: 1. Že jest Bůh pravý a s Otcem jednobytný. Žid. 1, 3. 2. Že se v něm Otec nebeský nám v tom, jak jest mocný, moudrý, spravedlivý a milosrdný atd., jako ukázati ráčil. Podobně Jan 1, 18. Item 14, 9. 25) t. Syn Boží věčný-jednorozený, z Otce nebeského, prvé nežli co stvořeno bylo, předivně zplozený. Aneb jakž někteří vykládají: kterýž jest původ, pán a pravý dědic všeho stvoření. Žid. 1. 2. Pod. Řím. 8, 29. 26) jím. 27) viz Řím. 8, 38.

I.

K KOLOSENSKÝM.

MÍR z mrtvých vstáním posvětil, přivede. 3. S Otcem svým smířil a ještě míří. S BOHEM. 4. Skrze svého Ducha oudů jejich posvěcuje, neb znovu k šlechetnému životu je zplozuje. — IV. Napomenutí Kolosenským učiněné k stálosti u víře evangelium, k níž sobě sloužití měli: 1. Užitek života věčného v tom evangelium zaslíbeného. 2. Příkladem všechněch vyvolených, jednomyslně téhož evangelium po všem světě se přidržejících. 3. Utrpeními svatého Pavla, jichž by nikoli nepodnikal, kdyby evangelium za pravé nebyl znal. 4. Původem toho evangelium svatého, totiž že ono ne od někoho z lidí,

19. Poněvadž se zalíbilo Otci, aby v něm všechna plnost přebývala³²;

20. A skrze něho *aby smířil s sebou všechno³³, v pokoj uvede skrze krev kříže jeho³⁴, skrze něj, pravím, buďte ty věci, kteréž jsou na zemi, buď ty, kteréž jsou na nebi³⁵; *Řím. 3, 15.*

21. Ano i vás někdy *odcizené³⁶ a nepřátely v³⁷ myslí, totiž skrze skutky zlé, nyní již smířil. *Řím. 5, 10.*

22. ³⁸Tělem svým skrze smrt, aby vás postavil svaté³⁹ a nepoškrvněné a bez úhony před obličejem svým;

23. *Však jestliže zůstáváte u víře založení a pevní a⁴⁰ neuchylujete se od naděje evangelium, kteréž ste slyšeli, jenž jest kázáno všemu stvoření⁴¹, kteréž jest pod nebem, jehožto já Pavel učiněm sem⁴² služebník; *Jan 15, 4.*

24. Kterýž nyní raduji se z utrpení svých, kteráž snáším pro vás⁴³ a doplňuji ostatky⁴⁴ ssoužení Kristových na těle svém za jeho tělo, *jenž jest církev⁴⁵; *Efez. 1, 23.*

25. Jejížto učiněm sem já služebník, ⁴⁶tak jakž mi to svěřil Bůh⁴⁷ na to, abych vám sloužil a tak naplnil slovo Boží⁴⁸;

28) v něj, k němu; t. k jeho nesmírné slávě. Podob. Řím. 11, 36. 29) v něm. 30) prvotiny; t. kterýž nejprve k životu nesmrted němu z mrtvých vstal a na sobě příklad ukázal (Řím. 6, 9. 1 Kor. 15, 20.), anobřž jim život navrátíl. 2 Tim. 1, 10. 31) mezi všemi, t. svými vyvolenými a k budoucímu vzkříšení slavnému naději majícími. Pod. Řím. 8, 29. 32) t. všechněch darů Božích jako v nepřevážené studnici nám k spasení potřebných dostatečnost. Jan 1, 16. Item 3, 34. Těmi pak slovy apoštol potvrzuje toho, že Kristus podlé uložení Otce svého dostatečný jest k vykoupení pokolení lidského. Jiní tu plnost na církev v Kristu jako přebývající obracejí. Efez. 1, 23. Jiní pak na jeho Božství to slyší, jako níž 2, 9. 33) t. všechněch ořor svých vyvolených světem jinde nazvaných. 2 Kor. 5, 19. 34) t. na kříži vylitou. 35) t. všechny své věřící, z nichž někteří jsou již v nebi, a jiní ještě na zemi. Viz Efez. 1, 10. 36) t. od Boha a jeho lidu. Pod. Efez. 2, 12. 37) úmyslu, srdci. 38) Ř. v těle masa svého; t. v pravém lidském těle a jiným lidem ve všem kromě hříchů podobném. Žid. 4, 15. Item 7, 26. 39) t. netoliko vás od hříchů očistil, ale také k životu novému skrze Ducha svého zplodil a k dokonalé svatosti, kteráž se

v onom životě chová, přivésti a tak oslaviti zaslíbil. Podobně 1 Kor. 1, 8. Efez. 1, 4. Item 5, 26. 27. 40) nehýbete se. 41) viz výš verš 6. 42) kazatel. 43) totiž abych vás svým příkladem utvrdil a jako na nohy postavil. 44) úzkostí, zámutků; t. podnikám ta utrpení, kteráž ještě Kristus v svých věrných, ne aby vykupoval jejich hříchy ale pro zkušení jejich víry (1 Petr 1, 7.) a moci své v jejich mdlobě dokazování (2 Kor. 12, 9.), snáseti ráčí. Podlé čehož se o vyvolených svědčí, že oni s Kristem trpí (Řím. 8, 17. 1 Petr 4, 13.) a on také to sobě přivlastňuje, což se jim na světě zlého děje. Skut. 9, 4. Takoví pak ostatkové ssoužení Kristových jako nějaký od Boha k vypití každému vyvolenému nalitý odporný kalich (Mat. 20, 22.) nedoplnění zůstanou, dokudž vyvolených na světě stávatí bude, až potom na posledním vyvoleném se doplní a jako zavrou. Ješto sic jinak, což se vykoupení našeho dotýče, již Kristus jediným svým obětováním všechny své věrné dokonale posvětil (Žid. 10, 14.) a zsinlostmi svými uzdravil. 1 Petr 2, 24. 45) t. ne aby ji Pavel svatý vykupoval, neb Kristus Pán již to dostatečně prvé učinil (Skut. 20, 28.), ale aby ji rozšířoval (Filip. 1, 12.) a za příklad se v trpě-

CÍL ale od Boha původ má. 5. Pravou starožitností jeho. 6. Důstojností Kristovou, k němužto evanjelium lidi obrací. 7. Cílem neb mocí toho evanjelium k dokonalosti vyvolené přivozujícího. 8. Pilností svatého Pavla při tom učení snažnou práci vedoucího. 9. Přítomností tomu přísluhování Ducha svatého.

I. Zavírka napomenutí k stálosti při čistém učení Kolosenským učiněného, k níž slouží:
1. Svou pečlivostí o ně, v. 1. 2. Vydáváním chvály tomu učení Božímu, že t. ono: 1: Svědomí lidská potěšuje a k lásce rozněcuje. 2: Jest jisté. 3: Původ svůj má s nebe. 4. Všecko

26. Jenž jest tajemství *skryté od věků a národů, †nyní pak zjevené svatým jeho⁴⁹,
*Řím. 16, 25. Efez. 3, 9. †1 Kor. 2, 10.

27. Jimžto Bůh ráčil známo učiniti, kteraké by bylo bohatství⁵⁰ slavného tajemství tohoto mezi pohany, jenž jest Kristus⁵¹ v vás, ta naděje slávy⁵²,

28. Kteréhož my zvěstujeme, napomínajíce všelikého člověka a učíce všelikého člověka⁵³ ve vši moudrosti, abychom⁵⁴ postavili každého člověka dokonalého v Kristu Ježíši;

29. O čež i pracuji, bojuje podlé té jeho mocnosti, kteráž dělá ve mně dílo své mocně.

KAPITOLA III.

Svou o ně pečlivost osvědčuje; 6. k stálosti v pravdě, 8. i k veliké před falešnými apoštoly opatrnosti pilně napomíná, 16. předkládá jim pravý cíl všech figur a ceremonií, jenž jest Kristus Pán.

Ghcit zajisté, abyšte věděli, ¹kterakou nesnáz mám o vás a ²o ty, kteříž jsou v Laodicii a kteříž koli neviděli tváří mé podlé těla²;

2. Aby potěšena byla srdce jejich, ³spojená v lásce a to ke všemu bohatství přejistého ⁴smyslu⁵ ku poznání tajemství Boha i Otce i Krista⁶;

3. *V němžto sou ⁷skryti všickni pokladové moudrosti a ⁸známosti.
1 Kor. 1, 30.

livosti jí vystavoval. 2 Kor. 1, 6. Item 4, 15. 46) Ř. podlé zřízení neb šafářství Božího. Pod. Efez. 3, 2. 47) Ř. kterážto (zřízení) dáno jest mi na vás; t. dáno jest mi k tomu, abych vašim apoštolem byl. Skut. 26, 17. Efez. 3, 6. 48) t. sliby jeho milostné o povolání pohanů učiněné k splnění přivedl. Nebo sic jinak k slovu Božímu v Zákoně zavřenému nic přidávati nesluší. Deut. 4, 2. Přísl. 30, 6. Zjev. 22, 18. 49) t. apoštolům (Efez. 3, 5. 6.) i jiným v Kristu posvěceným. Nebo ačkoli se všechněm lidem evanjelium káže, avšak ne všechněm Bůh Otec Syna svého zjevuje (Mat. 11, 25.), aniž všech jest víra. 2 Tes. 3, 2. Tit. 1, 1. 50) Ř. slávy. 51) mezi vámi; t. to slavné tajemství jest Kristus, vám pohanům skrze mne v známost uvedení. 52) t. dárcé věčné slávy, již se z milosti Boží nadějeme. 53) o všeliké neb všelijaké; t. pravé a dokonalé, kteráž i sama

v sobě jest dokonalá i své následovníky k dokonalosti a pravému blahoslavenství přivodí. Podobně 1 Kor. 2, 6. Efez. 3, 19. Item 4, 13. Že pak to slovo „všelikého neb každého člověka“ po třikrát apoštol opětuje, činí to pro ukázaní toho, že věci jisté a s dobrým rozmyslem píše a že v Kristu každý vyvolený Boží bez rozdílu ospravedlněn býti může. Níž 3, 11. 54) vystavili.

1) jaký boj; t. jakou péči a starost mám, v čemž mi nepřítel ďábel překážku činí, s nímž jako potýkati se musím. 2) t. mne sobě přítomného neměli. A protož čím sem jich méně povědom, tím se více o ně starám. 3) láskou spojených. 4) rozumnosti. 5) t. abyšte hojným a jistým světlem o Bohu, vůli jeho svaté a svém spasení a tak pravou moudrostí obdařeni byli. 6) t. totož jest ten rozum, jehož vám žádám, abyšte evanjelium svatému, skrze něž se Bůh Otec v Synu svém zjevuje, právě

II.

K KOLOSENSKÝM.

FILOZOFIA. k spasení potřebné v sobě obsahuje. — II. Výstraha od učení scestného, při čemž posouzení sluší toho trého: *Jedno*: Přístupu k ní učiněného, v němž apoštol: 1. Chytrst nepřátel před oči staví. 2. Předkládáním své lásky Kolosenské sobě jímá. 3. Pro posilnění jich k stálosti svědectví jim vydává: 1: Že v svém zboru čistý řád mají. 2: V čistém učení a u víře se utvrzují, kterouž připodobňuje: K cestě přímé, po níž kráčetí sou povinni; k stromu hluboce vkořenilému; k stavění na pevném základu vzdělanému. *Druhé*: Které jest to učení scestné? 1. Z samého mozku lidského pošlé. 2. Z Zákona starého, v cizím však smyslu vzaté. *Třetí*: Čím to učení poráží a od něho vystřihá? 1. Oboje spolu tím, že ono od Krista, Boha i člověka pravého a prostředníka nad anděly důstojnějšího, odvozuje. 2. Jedno každé obzvláště: *Nejprvé*: Kvasem náboženství židovského zapáchající, a to dvojích lidí: 1. Těch, kteříž k obrízce lidí vedli. Těm pak apoštol ukazuje, že již obrízky podnikati nenáleží, proto: 1: Že lepší, t. duchovní

4. A totot pravím proto, *aby vás žádný, falešně dovodě, neoklamal⁹ podobnou k pravdě řečí. *Efez. 5, 6.*

5. *Nebo ačkoli vzdálen jsem tělem, však duchem s vámi jsem¹⁰, raduje se a vida¹¹ rád váš a utvrzení¹² té víry vaší v Krista.

1 Kor. 5, 3. 1 Tes. 2, 17.

6. Protož jakž ste přijali Krista Ježíše¹³ Pána, tak v něm chodte¹⁴;

7. ¹⁵Vkořenění a vzdělaní na něm¹⁶ a utvrzení u víře, jakž ste naučení, rozhovňující se v ní s díkyčiněním.

8. Hleďtež, ať by vás někdo¹⁷ neobloupil¹⁸ moudrostí světa a marným zklamáním¹⁹, uče podlé ustanovení lidských, podlé živlů světa²⁰ a ne podlé Krista²¹.

9. Nebo v něm přebývá všecka plnost Božství²² tělesně;

10. A v něm ste doplnění²³, kterýžto jest hlava všeho²⁴ knížatstva a mocnosti;

11. V němžto i obřezání ste,²⁵ obřezáním ne rukou učiněným, svlékše²⁶ tělo hříchů skrze obřezání Kristovo²⁷;

rozuměti mohli. Podobně evanjelium nazývá se tajemstvím. *Výš 1, 26. Řím. 16, 25.* 7) schování, složení; t. v Kristu Pánu všechno nám k spasení potřebné složeno, a protož při Kristu sluší stálým býti. Nebo bez Krista jakáž koli moudrost a umění není než pouhé bláznovství. *Podob. výš 1, 19.* 8) umění. 9) slibnou řečí. 10) t. srdcem svým s vámi sem spojen. 11) t. očima myslí své z té zprávy, kteráž jest mi dána o vás. 12) t. vaše se v té víře zmocnění. 13) za Pána. 14) t. v učení tom pravém, kteréž ste přijali, zůstávejte a prospěch bežte. *Podobně Deut. 5, 33.* 15) vkořeňující se a vzdělávající. 16) t. na Kristu neb na jeho učení jako nějaké velmi čisté stavění. *Efez. 2, 21.* 17) nezjmal, nejal; t. jako nepřítel v nějakém boji. 18) chytrostí. Ř. skrze filozofii; t. učením takovým, kteréž by z rozumu těla původ mělo, byt pak jak koli slibně barveno a štemfováno bylo. Neboť tu apoštol netupí šlechtěného umění ale zlé jeho užívání, jako podobně když o Zákonu svatém a spravedlivém (*Řím. 7, 12.*) praví, že lidí zabíjí (*2 Kor. 3, 6.*), tím nezlehčuje Božích příkázání. 19) t. tu filozofii neb moudrostí mltím, kteráž není než pouhý podvod. 20) t.

kteříž učí zachovávatí věci zákonné, v nichž svět slepý zakládá své ospravedlnění. *Viz Gal. 4, 3.* 21) t. nevedou Kristova učení, nýbrž na odpor lidí od Krista odvozuji. 22) podstatně, cele; t. Kristus, Bůh pravý, v tom přirození lidském v panně přijatém ne jen tak dary svými jako v prorociích a jiných svatých přebývá, ale hned právě osobně s ním své Božství k nerozdílnosti věčné spojil, a protož na něm samém sluší k spasení dosti míti. 23) t. k pravému, dokonalému a plnému blahoslavenství přivedení, tak že vám není potřebí nic k doplnění jeho ani u mudrců světa ani v ustanoveních Zákona hledati. 24) vrchností a moci; t. netoliko lidí jest Pánem ale i těch andělů; protož nesluší jich Božskou počtou (*Zjev. 19, 10.*), jakž vás k tomu někteří falešní učitelé vedou (*níž v. 18.*), ctíti a za prostředníky k Bohu užívati. 25) t. v Kristu nového ste rodu došli, jehož obrízka tělesná vyhledávala (*viz Deut. 10, 16.*) a při vypolených znamením jeho jistým byla. Nebo jakož se křest dvojím způsobem přijímá, t. podstatně skrze Ducha svatého (*Mat. 3, 11.*) a služebně skrze služebníka (*Jan 1, 26.*), tak také bývala a jest dvoje obrízka, t. duchovní

OBŘEZÁNÍ DUCHOVNÍ. obřezání máme. 2: Že na místo obřizky tělesné křest ustavený jest, kterýž při vyvolených bývá svědectvím: Starého člověka svlečení a v nového se oblečení; všech hříchů odpuštění. 2. Těch, kteříž k jiným ceremoniím a figurám Zákona veřejně lidi zavazovali. Tu pak apoštol: *Předně:* Ty některé věci figurně vyčítá, níž v. 16. *Potom:* Jistoty toho, že se jimi vázati nemáme, ukazuje, nebo: 1. Žádného ony neospravedlňují, ale jako zápis na dlužníka dluhy ukazují. 2. Kristus byv hřeby na kříži přibyt, je s nás sňal a jako nějaký zápis probodl. 3. K cíli svému již ony doběhly. *Druhé:* Smítá učení scestné to, kteréž z lidského mozku zvlášť pohanského původ

12. *Pohřbeni jsouce s ním skrze křest, skrze nějž i spolu s ním z mrtvých vstali ste²⁸, skrze víru, ²⁹ kteráž jest mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil jej z mrtvých. *Řím. 6, 4. Gal. 3, 27.*

13. Ano i vás mrtvé v hříších a v neobřízce těla vašeho³⁰ spolu *s ním obživil, odpustiv vám všechny hříchy; *Efez. 2, 1.*

14. A smazav *proti nám ten zápis, záležející v ustanoveních³¹, kterýž byl odporný nám, i vyzdvihl jej z prostředku, přibyv jej k kříži³²; *Efez. 2, 15.*

15. A obloupiv knížatstvo i moci³³, vedl je na odivu³⁴ ³⁵ zjevně, ³⁶ triumf slaviv nad nimi skrze něj³⁷.

16. *Protož žádný vás ³⁸ nesud pro pokrm aneb pro nápoj, aneb z strany některého svátku, neb novuměsíce, aneb sobot; *Řím. 14, 4.*

17. Kteréžto věci *jsou stín věci budoucích³⁹; ale pravda jejich jest tělo Kristovo. *Žid. 8, 5. Item 10, 1.*

od Boha zaslíbená (Deut. 30, 6.) a tělesná, sama z sebe bez duchovní obřizky neprospěšná. Řím. 2, 28. **26)** *Ř. tělo hříchů masa,* t. zkázu přirozenou aneb starého člověka, jakž se jinde ta věc tak nazývá. Níž 3, 9. Řím. 6, 6. To pak slovíčko: masa, přidává k tomu: tělo hříchů, pro ukázaní toho, odkud ta zkáza přirozená původ má, že z tělesného rodu (nebo což se z těla narodí, tělo jest. Jan 3, 6.) a že se v našem přirození zkaženém nalézá. **27)** *t. kteréž Kristus při vás svým Duchem podle svých slibů (Ezech. 36, 36.) působí, kdyžto z srdcí vašich žádosti zlé, pychu, zarytost atd. odjímá a jako odřezuje. Podob. Filip. 3, 3. 28)* t. vás to vyvolených Božích při křtu pohřbení neb vodou pokropení svědectvím jest vaši zkázy přirozené i jiných hříchů ve krvi Kristově pohřbení a jako utopení; a zase z vody vyskytnutí neb z vody vás vynětí znamená vás Duchem svatým k novému životu obživení a jako povstání a mocí obdaření. Viz Jan 3, 23. Řím. 6, 4. Odpovídá pak tu apoštol těm, kteříž mohli říci: Zdalíž Abraham jako i jiní také nebyl obřezán duchovně; avšak proto obřizku podstoupil? Na to dí apoštol, že již ten důvod nic neplatí, poněvadž obřizka přestala a křest svatý na její místo vstoupil, kterýž by při vyvolených Božích to, což obřizka činila, působil. **29)** *mocného díla Božího; t. kteréž svůj původ má i zrůst břeje z obdarování Božího (Mat.*

16, 17. Jan 6, 29.), kterýž srdce vaše mrtvé k víře v Krista ukřižovaného obživil, též moci jako při vzkříšení Kristovu dokázal. Podobně Efez. 1, 19. 20. 30) t. když ste ještě pohané byli (Podobně Efez. 2, 11.) aneb v starém rodu a zkáze přirozené zůstávali, kterouž ste sobě tou zevnitřní neobřizkou osvědčenou měli. **31)** *t. ceremoniích, kterýmiž všickni se k hříchům a vinám, jako dlužník svým zápisem k dluhu, přiznávali. Nebo zdalíž ono očisťování zevnitřní neukazovalo naší nečistoty vnitřní? a zabíjení hovádek k obětem, zdalíž nevyznamenávalo toho, že my jsme z přirození hodni věčné smrti? 32)* t. Kristus Pán svým na kříži pověšením a hřebíky přibitím hříchů odpuštění nám zasloužil, a jakž na světě když dlužník dluh zaplatí, věřitel zápis na dlužníka učiněný zkaží: tak on hříchů odpuštění nám zaslouživ, ceremonie a figury Zákona s nás sňal a jako zápis nějaký, aby již nic nevážily, hřebíky těmi, jimiž probit byl, do konce probodl, t. konec jim učinil. **33)** t. ďábla kníže světa (Jan 12, 13.), oděnce toho silného (Mat. 12, 29.), kterýž v synech zpoury svou moc provádí. Efez. 2, 2. Podobně Žid. 2, 14. **34)** *t. jako vítěz mocný nepřátely své. Příkladně mluvení, vzaté od těch, kteříž k triumfu nepřátely vedou. 35)* *svobodně. 36)* *vítězství slavně ukázav. 37)* t. skrze kříž neb skrze sebe samého; t. mocí zasloužení svého na kříži stalého. Neboť se tu nic kříži tělesnému pověrně nepřipisuje; ale jako by

III.

K KOLOSENSKÝM.

NABOŽENSTVÍ ANDĚLSKÉ. má, jako jest: 1. Z andělů sobě bůžků činění, což apoštol poráží ukazováním toho, že takoví učitelé: Lidi od Boha odvozují; věcem nejistým vyučují; svého učení ne jiný základ než rozum těla mají; Krista a jeho učení k vzdělání církve dostatečného se strhují. 2. Ustanoveními lidskými lidí svozování, což apoštol smítá předkládáním toho: 1: Že když z ceremonií Zákona od Boha přikázaných sme vyproštěni, ovšem lidskými ustanoveními se obtěžovati nemáme. 2: Že ty věci jsou nestálé, protože na nich gruntu spasení zakládati nesluší. 3: Původ svůj od lidí a ne od Boha mají. 4: K tělu a ne tak dalece k duši se vztahují.

18. Nižádný vás nepředchvacuj⁴⁰ svémyslně pokorou a náboženstvím andělským, v to, čehož neviděl,⁴¹ se vydávaje a⁴² marně se nadýmaje smyslem těla svého;

19. A nedržte se hlavy^{43, 44} od níž všechno tělo po kloubích a svazích vzdělané a spojené roste Božím zrůstem.

20. Jestliže tedy zemřeli ste s Kristem⁴⁵ *živlům světa⁴⁶: pročez jako byste živi byli⁴⁷ světu, těmi ceremoniemi dáte se obtěžovati?

Gal. 4, 3.

21. Když říkáno bývá: Nedotýkej se⁴⁸, ani okoušej, aniž se s tím obírej;

22. Kteréžto všechny věci samým užíváním jich přicházejí k zkáze, což jest vše *podlé přikázání a učení lidských;

Viz Mat. 15, 8. 9.

23. Kteréžto věci mají sic tvárnost moudrosti⁴⁹ v způsobu té nábožnosti a v pokoře⁵⁰ pošmourné i⁵¹ v neodpouštění tělu; avšak⁵² nejsou v žádné platnosti, když přináležejí toliko k nasycení těla.

řekl: Kříž ten, na němž Kristus visel, ne k nějaké potupě, ale k veliké slávě jako při triumfu korouhev nějaká na znamení vítězství postavená jemu slouží, a protože na jeho snížení urážeti se nenáleží. 38) nepotupuj; t. jako byste užíváním aneb neužíváním jich lžesili. Řím. 14, 6. 39) t. ne tak, že by prostým neb holým znamením byly. Nebo je-likož svátostmi byly, ospravedlnění v Kristu podávaly a pečeti (Řím. 4, 11), ale že toliko do času krátkého trvati měly. 40) t. Krista a odplaty, k níž běžíte, z myslí nevyrážej. Aneb jakž někteří vykládají: Nižádný vás nesud o své újmě; t. žádnému sobě tím svědomí svého vázati nedejte, že byste andělů Božskou počtou ctíti ani jich za prostředníky k Bohu míti nechtěli, byt se pak takoví učitelé jak koli pokorně stavěli, i svým náboženstvím, že jest od andělů neb duchů ustavené (jako oni Theurgi a Platonici i jiní) neb sny svými a viděními od andělů sobě zjevenými chlubil a tomu tu barvu dávali, že vás proto k andělům obracují, abyste vy ne sami upřímo k Bohu na modlitbách ale skrze anděly se utikajíce, pokory tím dokazovali. 41) se vtíraje. Ř. vcházaje; t. nejistým věcem vyučuje, jichž nikdy svýma očima nespatrił, ani v svatých Písmích nečetl. 42) daremně, všetečně. 43) t. Krista. 44) z něhož. 45) jste-li s ním jako

oudové s hlavou spojeni, tedy také skrze něho a v něm ste z smrti věčné i z ceremonií Zákona vysvobozeni a jim jako umrtvení. Podobně se o vyvolených jinde praví, že s Kristem povstali (níž 3, 1.) a toho došli, aby s ním v nebi posazeni byli. Efez. 2, 6. 46) viz výš v. 8. 47) živlům světa. Ř. na světě; t. tak sobě počínáte, jako by vaše největší dobré v věcech časných, tělesných a ne těch, kteréž jsou duchovní a věčné, záleželo. 48) t. nejez. 49) t. učení jakéhos důstojného, s nebe a ne od lidí přineseného. 50) smyšlené. Ř. dobrovolné neb zvolené. Čímž ukazuje duch Páně to, jakou barvu marní nábožníci svému pověrnému náboženství dávají, t.: 1. Že více nežli Bůh přikázal jako onen farizeus činí neb činiti dobrovolně sobě zvolují. Luk. 18, 11. 12. 2. Že se v pokoře jakés veliké sami nalézají i jiným k ní příčinou bývají. 3. Tělu svému ubližují, je postem trápí, zíněmi odívají, provazem opasují, mrskají aneb jako oni Bálovi proroci špicemi bodou. 3 Král. 18, 28. 51) v nešahování těla a nepoctění jeho slušnou opravou. 52) nic po nich není, nejsou v žádné vážnosti; t. podlé toho, že pobožnost ani království Boží (Řím. 14, 17.) na nich nezáleží, nýbrž často, což jest u lidí velikého, u Boha jest ohavnost. Luk. 16, 15. Pod. 1 Tím. 4, 8.

DUCHOVNÍ VZKŘÍŠENÍ. I. *Napomenutí k pravé pobožnosti všechněm v Kristu ospravedlněným učiněné, při čemž souditi sluší:* 1. Odkud ona svůj původ má? Z účastnosti vzkříšení Kristova. 2. V čem záleží? V opouštění zlého a činění dobrého. 3. Jaký ona užitek přináší? Život věčný, o němž se vypravuje: Kde jest bezpečně složen? Kdy dán bude? — II. *Výstraha všechněm od hříchů dvojích učiněná: Jedněch: Kterých i svět rozum zdravější mající tupí, a ti čelí:* 1. Proti přikázáním druhé tabule a zvláště přikázání sedmému. 2. Proti přikázáním první tabule a zvláště prvnímu; od těch pak obojích hříchů apoštol vystříhá: 1: Škodou z nich jdoucí. 2: Mrzkostí jejich, pro niž se v ně navraceti nenáleží těm, kteříž z nich vysvobození došli. *Druhých: Těch, kterýchž svět často za hřích nepokládá, při čemž povážiti sluší:* 1. Kterí jsou to hříchové a proti kterým přikázáním čelí? 2. Čím od nich apoštol odvodí? 1: Milostí od Boha věřícím učiněnou v obdaření jich novým rodem, jehož dvě částky ukazuje, t. starého člověka skládání a v nového

KAPITOLA III.

Životu Kristovu, ctnostmi svatými se stkvějícímu (v němž se křesťanům obláčeti náleží), je vyučuje, 8. libé Bohu i nelibé věci vyčítaje, 10. aby každý podlé svého stavu, 18. manželé i dítky 22. i čeládky, pokoje Kristova, opravdově a s potěšením jemu slouže, dověrně užívatí mohl.

Protož povstali-li ste s Kristem¹, vrchních věcí hledejte², kdež Kristus * na pravici Boží³ sedí; Mar. 16, 19.

2. O svrchní věci pečujte, ne o zemské⁴.

3. Nebo zemřeli ste⁵ a život váš skryt jest s Kristem v Bohu⁶.

4. *Když se pak ukáže Kristus, život náš⁷, tehdy i vy ukážete se s ním⁸ v slávě. 1 Jan 3, 2.

5. *Protož mrtvéte⁹ oudy své zemské¹⁰, smilstvo, nečistotu,¹¹ chlipnost, žádost zlou i lakomství, jenž jest modlám sloužení¹². Efez. 5, 3.

6. Pro kteréžto věci přichází hněv Boží¹³ na syny¹⁴ zpurné.

7. *V kterýchžto hříších i vy někdy chodili ste, když ste živi byli v nich. 1 Kor. 6, 11.

8. *Ale nyní složtež i vy všecko to, hněv, prchlivost,¹⁵ zlobivost,¹⁶ zlořečení i mrzkomluvnost z úst svých. Efez. 4, 25. 26. Jak. 1, 21.

9. ¹⁷Nelžete jedni¹⁸ na druhé,¹⁹ když ste svlékli s sebe starého člověka s skutky jeho,

1) t. poněvadž ste z milosti Otce nebeského mocí zasloužení Kristova skrze Ducha svatého na vnitřním člověku obživeni a v tom křtem svatým ujištění (výš 2, 12.), anobřz k věčnému životu v jisté naději zplození a jako již vzkříšení. 1 Petr 1, 3. 2) t. nový život, kterýž nezáleží na pokrmu a nápoji (Řím. 14, 17.), ale v svatých ctnostech šlechetným obcováním pronášejte (Řím. 14, 17.) a Boha ne nějakými ceremoniemi od lidí vymyšlenými ale v duchu a pravdě ctěte (Jan 4, 23.) a summou království Božího, v němž budeme jako andělé, nepotřebující pokrmů a nápojů (Mat. 22, 30.) přede všemi věcmi hleďte. Mat. 6, 32. 3) *Ř. jest sedě.* 4) t. ne na nějakých věcech zevnitřních a ceremoních, jako jsou obřízka a od některých pokrmů se zdržování (výš 2, 16.), pobožnosti zakládejte, ale v nebesích, kdež jest poklad váš (Mat. 6, 21.), svou myslí odpočívajte (Filip. 3, 20.), na světě se nesobte

a tak po zemi jako nevlécte. 5) t. hříchům (Řím. 6, 2.) a světu a on vám také. Gal. 6, 14. *Aneb jako by řekl: Ačkoli zde na světě v těch bídách více mrtvým nežli živým podobni jste (Řím. 8, 36. 2 Kor. 4, 11.), avšak život věčný jest vám připraven. 6) t. velmi dobře jest opatřen, jakž se pak koli jako i Kristův očima tělesnými zde ještě nevidí, tak jako ovoce času zimního v stromu neb v kořenu pro tvrdost zimy se neukazuje, ale když jaro přichází, tedy se i ono zjevuje. Podob. 2 Tim. 1, 12. 7) t. kterýž jest působe i dárci života věčného. Jan 14, 6. 8) slavní; t. na skonání světa. 9) t. zniku jím při sobě nedávejte. Řím. 6, 6. 10) t. hříchy vaše v oudech vašich přebývající i skrze ně svou moc provodící a vás k zemi obracující i na vás toho, že jste ještě hrubě s zemí spojeni, dokazující. 1 Kor. 3, 3. Nebo jakož napřed apoštol tělem nazval zkázu přirozenou (výš 2, 11.), tak jí tuto oudy jako*

III.

K KOLOSENSKÝM.

CTNOSTI se oblačení. 2: Smitáním toho, čímž by sobě kteří chtěli v hříších povolovati a jíti k Kristu se rozpakovati. — III. O službě k některým opět ctnostem od SVATE. apoštola učiněné, při níž povážiti jest hodné: 1. Komu tu službu činí? Vyvoleným a svatým. 2. K kterým ctnostem napomíná? Ke dvojím: *Jedněm*: Kterých se vztahují k lidem, jako jest: 1. Milosrdenství. 2. Dobrotivost. 3. Pokora. 4. S bližními zbytedlnost. 5. Trpělivost, v verši 12. 6. Svornost, k níž napomáhá: Snášení v tom i jiném bližních; hotovost příkladem Kristovým k odpouštění vin, v verši 13. *Druhým*: Kterých přináležejí k Bohu a s částky k bližním, jako jest: 1. Milování Boha i bližních. 2. Mír pravý s milostí Božskou i s bližními, k čemuž slouží cíl našeho povolání. 3. Vděčnost. 4. Pilné k službám svatým chození i jiným ku pobožnosti sloužení. 5. Cti Boží v slovu i v skutku rozšiřování, v. 17. — IV. Naučení zvláštním stupňům povolání křesťanského dané, t.: 1. Manželkám,

10. A ²⁰oblékli toho nového, obnovujícího se k známosti²¹, podle obrazu toho, jenž jej stvořil²²;

11. Kdežto není Řek a Žid²³, obřízka a neobřízka, cizozemec a Scýta²⁴, služebník a svobodný; ale všecko a ve všech Kristus.

12. Protož oblectě se²⁵ jako vyvolení Boží, svatí, a milí v střevase. *Neděle po Světech*
milosrdenství²⁶, v dobrotivost²⁷, nízké o sobě smýšlení, krotkost,
²⁸trpělivost;

13. Snášejíce jeden druhého a odpouštějíce sobě vespolek, měl-li by kdo proti komu²⁹ žalobu, jako i Kristus odpustil vám, tak i vy

14. Nad to pak nade všecko oblečení buďte v lásku, kterážto jest svazek dokonalosti³⁰.

15. A pokoj Boží³¹ ³²vítěziž v srdcích vašich, k němuž i povolání ste v jedno tělo a buďtež vděční³³.

16. * Slovo Kristovo³⁴ přebývejž³⁵ v vás bohatě se vši moudrostí³⁶; učíce a napomínajíce sebe vespolek³⁷ žalmy a ³⁸zpěvy a písničkami duchovními, ³⁹s milostí zpívajíce v srdci svém Pánu.

Efez. 5, 19.

17. A všecko, což koli činíte v slovu neb v skutku, všecko činite ve jménu Pána Ježíše⁴⁰, díky činíce Bohu a Otcí skrze něho.

18. * Ženy poddány buďte mužům⁴¹ svým, tak jakž sluší v Pánu⁴².

Efez. 5, 22. 1 Petr 3, 1.

nějakému tělu přivlastňuje a hned dále ty oudy vyčítá. Viz Řím. 6, 6. 11) měkkost. Viz 1 Kor. 6, 9. 12) viz *Efez. 5, 5.* 13) viz Řím. 1, 18. *Efez. 5, 6.* 14) nepovolené, nevěrné. Ř. zpourey. 15) zlost; t. převrhlost. 16) láni. 17) neklamejte. 18) druhým. 19) (ale) soláčejte. 20) oblačejte. 21) t. kterýž jakož svůj původ má z známosti Boží pravé Duchem svatým dané (Podob. 2 Kor. 3, 18.), tak také k tomu cíli dáván bývá, abychom v známosti Boží rostli a ji ostříháním jeho příkázání dokazovali. 1 Jan 2, 2. 3. 22) viz *Efez. 4, 24.* 23) t. v království Kristovu není přijímání osob, protož obřízka sama z sebe nic k spasení neprospívá a neobřízka, kdež jest jen nové rození, do nebe jíti nepřekážá. Gal. 3, 28. Item 5, 6. 24) t. pošlý z národů nevelmi slavných, při východním moři ležících. 25) t. ozdobení a okrášení buďte. Řím. 13, 14. 26) t. srdce lítostivé a sumnou v největší milosrdenství. 27) t. takovou ctnost, kteráž nedopustí netoliko bližnímu škoditi, ale nutí jemu dobře činiti. Viz Gal.

5, 22. 28) dlouhočekání. 29) sláznost. 30) t. kteráž všechny vyvolené v jednotu a jako v jedno tělo dokonalé spojuje, ano i všechny naše povinnosti neb ctnosti v sobě obsahuje. Řím. 13, 9. 31) t. od Boha původ mající, jehož kdož s Bohem i s lidmi náležitě ostříhá, blahoslavený bývá. Mat. 5, 9. Podobně Filip. 4, 7. 32) vládníž, rozkazujž; t. svědomí dobré majíce, tím buďte silni a stájte proti všelijakým pokušením. Podobně tak dě svatý Cyprian: Bázeň budiž strážce nevinnosti naší. 33) t. toho pokoje vám skrze Krista daného. 34) t. svaté evanjelium o Kristu znějící a a od něho původ mající. 35) t. v srdcích vašich jako v nějakém ušlechtilém stánku často rozjímáno bývá. 36) t. se vši vážností, bedlivostí a myslí nábožnou i jiným poslužitelnou. 37) t. ta moudrost a opatrnost v tom záležití bude, abyšte z Božího slova a zpívání písni duchovních i sami sobě potřebná naučení brali i jiným poslužitelně zpívali. 38) chvalami. 39) v milosti, s utěšením Ducha, s radostí, s díkyčiněním; t.

NAPOMENUTÍ VŠECHNĚM VŮBEC. kteréž ku poddanosti vede. 2. Manželům, jichž k lásce napomíná a od tyranství odvodí. 3. Dítěm, jimž ku poslušnosti slouží i příčinu toho ukazuje. 4. Rodičům, kteréž od přísnosti vystíhá i příčinu toho předkládá. 5. Čeládkám služebným, kteréž vyučuje, co mají činiti a čeho se varovati i proč to činiti? 6. Hospodářům, jimž jako i čeládkám nevěrným pohružku, činili-li by čeledi křivdu, činí a k spravedlnosti a milostivosti s předložením toho příčinu slouží, nžž kap. 4 v. 1.

I. *Napomenutí od apoštola všechněm vůbec opět učiněné: Jedno:* K modlitbám, při čemž ukazují: 1. Kdy se mají modliti? 2. Jak? 3. Za koho obzvláště? 4. Čeho žádati? *Druhé:* K opatrnému sobě počínání mezi nejednomyslnými u víře, totiž: 1. Aby od nich svedení nebyli a jim pohoršení na sobě nedali. 2. Získati je raději hleděti. 3. Odpírajícím

19. *Muži, milujte ženy své a nemějtež se ⁴³ přísně k nim. *Efez. 5, 25.*

20. ⁴⁴Dítka*, poslouchajte rodičů ve všem ⁴⁵; nebo to jest dobře libé Pánu. *Efez. 6, 1.*

21. Otcové, nepopouzejte k hněvivosti ⁴⁶dítek svých, aby sobě nezoufaly.

22. *Služebníci, poslušni buďte ve všem pánů tělesných, ne ⁴⁷na oko sloužíce, jako ti, jenž se usilují lidem líbiti, ale v sprostnosti srdce, bojíce se Boha. *Efez. 6, 5.*

23. A všecko, což byste koli činili, z té duše ⁴⁸ činite, jakožto Pánu a ne lidem;

24. Věduce, že ode Pána vzítí máte odplatu věčného dědictví; nebo Pánu Kristu sloužíte.

25. Kdož by pak ⁴⁹nepravost páchal, odměnu své ⁵⁰nepravosti vezme; * a není přijímání osob u Boha. *Skut. 10, 34.*

KAPITOLA IV.

Ještě vždy o tom, jak by se jedenkaždý v řeči i v skutku míti měl, vypravuje; 7. potom potěšitelným svatých toho zboru pozdravováním epištolu svou zavírá.

Páni* ¹spravedlivě a slušně s služebníky nakládejte, věduce, že i vy Pána máte v nebesích. *Efez. 6, 9.*

2. Na modlitbě ²buďtež *ustaviční, bdíce ³v tom s díkůčiněním; *Luk. 18, 1.*

3. Modlíte se spolu i za nás, aby Bůh otevřel nám dvěře slova ⁴k mluvení o tajemství Kristovu, pro něž i v vězení jsem;

4. Abych je zjevoval, tak jakž mi náleží mluvíti.

5. ⁵Chodtež v moudrosti před těmi, kteříž jsou vně ⁶, ⁷čas* kupující. *Řím. 12, 11. Efez. 5, 16.*

tak zpívejte, aby to zpívání bylo v dobrém vzdělavatelné a Bohu vzácné. Podobně Efez. 4, 29. 40) t. všechny své práce s vzýváním jména Kristova a k slávě jeho začínejte, díků pak činěním je dokonávejte, 41) vlastním. 42) viz Efez. 5, 1. 43) ostře. Ř. trpce. 44) synové. 45) t. náležitě. (Efez. 6, 1.) Tak níž v. 22. 46) synů. 47) k oku. 48) t. z srdce, upřímě, opravdově. 49) křivdu činil; t. jestliže by hospodářové čeládce křivdu činili, a čeládky hospodářům nepravě sloužily. 50) křivdy.

1) to což spravedlivého a slušného služebníkům činite, spravedlivě a náležitě s čeládkou nakládejte. 2) trvejte. 3) Ř. při ní, v ní; t. při modlitbě. 4) t. hojně příčinu k kázání svého svatého slova obmyslel, udatnosti srdce k mluvení přidával i na tu práci štědře požehnání vyléval. Efez. 6, 19. 5) mějtež se moudře aneb opatrně; t. buď aby vás nesvedli, buď abyšte jim pohoršení na sobě nedali (podobně 1 Petr 2, 12.), buď abyšte k získání jich příčinu obmysleli uměli. 6) t. kteříž nejsou domácí vtry. Pod. 1 Tes. 4, 12. 7) t. příhodnosti času obmyslejte, to jest příčinu k získání bližních i se škodou věcí časných hledající a naskytnuté příčinu dobře

lůdkou nakládejte. 2) trvejte. 3) Ř. při ní, v ní; t. při modlitbě. 4) t. hojně příčinu k kázání svého svatého slova obmyslel, udatnosti srdce k mluvení přidával i na tu práci štědře požehnání vyléval. Efez. 6, 19. 5) mějtež se moudře aneb opatrně; t. buď aby vás nesvedli, buď abyšte jim pohoršení na sobě nedali (podobně 1 Petr 2, 12.), buď abyšte k získání jich příčinu obmysleli uměli. 6) t. kteříž nejsou domácí vtry. Pod. 1 Tes. 4, 12. 7) t. příhodnosti času obmyslejte, to jest příčinu k získání bližních i se škodou věcí časných hledající a naskytnuté příčinu dobře

IV.

K KOLOSENSKÝM.

POZDRAVENÍ
KOLOSENSKÝCH.

čistému učení odpověditi náležitě uměli, v. 6. — II. Zavírka všeho listu tohoto, v níž: 1. Tychikovi a Onezimovi vyslaným k Kolosenským slavně svědectví dává. 2. Od některých pomocníků svých Kolosenským pozdravení vzkazuje. 3. List tento v zboru Laodicenském čísti poroučí. 4. Archipa k bedlivému konání povinností napomenouti velí. 5. Pozdravení rukou svou jim napsav, modlitbám jejich se dověřuje a přítomnosti Boží jim žádá.

6. Řeč vaše vždycky budiž příjemná⁸,⁹ ozdobená solí, tak abyšte věděli, kterak byšte měli jednomu každému odpověditi.

7. ¹⁰O věcech mých o všech oznámí vám *Tychikus, bratr milý a věrný ¹¹slouha a spoluslužebník v Pánu; *Skut. 20, 4.*

8. Kteréhož sem poslal k vám ¹²proto samo, aby zvěděl, co se děje u vás a potěšil srdcí vašich,

9. *S Onezimem věrným a milým bratrem, kterýž jest ¹³tam od vás; tiť vám všecko oznámí, co se děje u nás. *Filem. 10.*

10. Pozdravuje vás *Aristarchus, spoluvězeň můj, a †Marek, sestřenec Barnabášův, (¹⁴o kterémž sem vám poručil, přišel-li by k vám, ¹⁵přijmětež jej); **Skut. 27, 2. †2 Tim. 4, 11.*

11. A Jezus, kterýž slove Justus, kteřížto jsou ¹⁶Židé; ti toliko ¹⁷jsou pomocníci moji v království Božím¹⁸, kteříž byli mé potěšení.

12. Pozdravuje vás *Epafras, kterýž od vás jest, slouha Kristův, kterýž vždycky ¹⁹úsilně pracuje na modlitbách ²⁰za vás, abyšte stáli dokonali a plní ve vsí vůli Boží. *Vjš 1, 7.*

13. Nebo svědectví jemu vydávám, žeť vás velmi horlivě miluje a též i ty, kteříž jsou v Laodicii i kteříž jsou v Hierapoli.

14. Pozdravuje vás *Lukáš, lékař, bratr milý a Démas. *2 Tim. 4, 11.*

15. Pozdravte bratří Laodicenských i ²¹Nymfy, i²² té církve, kteráž jest v domě jeho.

16. A když bude přečten u vás tento list, zpravtež to, ať jest i v Laodicenském zboru čten; a ten, kterýž jest psán z Laodicie²³; i vy také přečtete,

17. A rcete Archipovi: Viz, aby služebnost, kterouž si přijal od Pána, vyplnil.

18. *Pozdravení mou rukou Pavlovou. Pamatujtež na mé vězení. Milost Boží budiž s vámi. Amen. *2 Tes. 3, 17.*

(List tento) psán k Kolosenským z Říma po Tychikovi a Onezimovi.

užívající. Viz *Efez. 5, 16.* 8) t. bližnímu k spasení užitečná, tak aby jí bylo mílo slyšeti. *Efez. 4, 29.* 9) osolená; t. z Písem svatých vzata a při níž by Ducha pobožnosti a rozšafnosti kdy, kde a jak co mluveno býti má, cítiti bylo a summou, aby té byla odporná, kteráž jinde shnilou neb zkaženou jest nazvána. *Efez. 4, 29.* 10) jak já se mám. 11) kazatel. 12) naschvál. 13) jeden z vašich; tak níž v. 12. 14) Ř. o kterémž jste přijali poručení. 15) abyšte jej přijali. 16) z obřezaných. Ř. z obřizky. 17) sami, t. z Židů. Nebo hned jim připomíná z pohanů pošlé. Kdež tedy byl svatý Petr, o němž někteří smyslí, že by na stolici římské dvadeceti pět

let seděl? Neboť svatého Pavla tam opustil, aneb svatý Pavel jeho nenáležitě mlčením pomínil, aneb z těch pětmezcítma let nic není. Podobně *2 Tim. 4, 16.* 18) t. v kázání svatého evanjelium, skrze něž Bůh kraluje a své vyvolené do království svého uvozuje. Podobně jinde nazývá se evanjelium berlou moci Hospodinovy. *Žalm 110, 2.* 19) Ř. bojuje. Podobně *vjš 2, 1.* 20) o vás. 21) Nymfa. 22) toho shromáždění, zboru. 23) snad Laodicensktí bratři psali někdy svatému Pavlu a on ten list za užitečný k přečtení Kolosenským býti soudil, a pakli míní, jakž někteří chci, první list k Timoteovi, čemuž však nejméní muži osvícení odpírají.